

Filipaiséké Pol viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Pol solwaramba vaatiye ye taale Yuropna taalémба saambake, Masedonia provinsmba tékwa gaayé Filipait yéndén, Gotna kundi kwayéké (Aposel 16:8-15). Kukmba nak gaayémба ye yaréndéka dé kalapusmba taakandarén. Kalapusmba kwaate wandaka vékundén du ras deku mawulémба male vékute Filipaimba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat nakpulak kundi kwayéndaka. Yandaka Pol ani nyéngaa viyaae kusatindén. Ani nyéngaamba Polké yaan vakmiké kundi mu nak yamba kwaae wa. Dé Jisaské yékunmba vékulakate wa mawulé tawulé yate yaréndén.

Talimba Pol yéwaaké yapatiye yaréndéka Filipaisé wa kwayésatin, déké we. Yandaka wanngé ani nyéngaamba Pol Filipaisat yandarén muséké wandén, “Yékun wa.” Naatake det watangndén, Pol kalapusmba kwaakwa naate vékulaka vékulaka naate kapérandi mawulé ka vékundara naae.

Pol Got kwayén néma muséké wa det wandén, wani Jisas Kraismba kéraandarén kulémawuléké. Yate anga wandén, “Guné Judaséna apakundi vékute wandékwa pulak yate yamba kéraangunéngwe wa wani musé. Guné Jisaské male wa yékunmba vékulakanganén. Yate wa kulémawulé kéraangunén.” Naandén. Filipaisé de Kraisna yapaté kéraandarénngé wa Pol mawulé yandén. Krais anga yamba wandékwe wa, “Wuné néma du a.” Naate déku yé yamba kavérékndékwe wa. Yate dékét déku mawulémба yamba yandékwe wa musé nak. Dékét déku yé kusandate wa Got kwayén jémbaa yandén. Pol anga wandékwa, “Du dakwa deku mawulé akwi Kraisét kwayésékýake dale nakurakmawulé yate, wa Gotna yéku mawulé kéraate wa mawulé tawulé yandakwa.” Naandékwa.

Nané ani nyéngaa véte wa anga vékuséknangwa. Pol Filipai du dakwaké wa néma mawulé yandén.

---

1 ¹Wuné Pol gunéké ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Aané Timotiale Krais Jisasna jémbaa yakwa du téte wa gunéké vékulakatékwa. Vékulakate guné Filipaimba tékwa Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa, gunéké wa viyaatakawutékwa. Guné Filipaimba tékwa Gotna du dakwa, guna néma du, dele sékét jémbaa yakwa dunyan waak, gunéké wa viyaatakawutékwa.

²Nana aapa Got gunéké mawulé sémbéraa yate gunat yéku mawulé kwayéte Néman Du Jisas Krais wungat male yandu yékunmba yarékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Pol deké vékulakate Gotna yé kavérékte wandékwa, “Yéku wa.”

³Wuné gunéké vékulakate apapu wuna Néman Du Gotna yé kavérékte dat wawutékwa, “Yéku wa.” ⁴Dé gunat yéku yamuké wa wuné dat waatakute gunéké mawulé tawulé yapéka-réwutékwa. ⁵Guné wunale Jisas Kraisna jémbaa wa yangunéngwa. Talimba wuné wani jémbaa baasnyé ye yawutéka wa wunale sékét yangunén, déku jémbaa. Ye guné wunale déku jémbaa yapékaté-ngunéngwa. Yangunéngwanngé wuné gunéké vékulakate mawulé tawulé yapéka-réwutékwa. ⁶Ye anga vékusékwutékwa. Got déku jémbaa yate gunat yéku mawulé kwayéndéka wa guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakate wa déku jémbaamba yaalanguén. Guné déku jémbaa kurkale yapékamuké wa dé gunat yéku mawulé kwayékandékwa apapu. Kwayéréndu kwayéréndu ye kukmba Jisas Krais waambule yaanda nyaale sékérékngé yakwa.

⁷Gunéké néma mawulé yawutékwa. Gunéké wunga vékulakawutékwan, wan yéku wa. Bulaa wuné kalapusmba kwaate, talimba kaapamba yatéte, Jisas Kraisna kundi nak du dakwat kwayéte, déku kundi apa rakwanngé wakwasnyéte wani jémbaa a yapékatéwutékwa. Guné wunale wani jémbaa yangunéngwa Got nanat yéku yandékwa. ⁸Wuné gunéké néma mawulé yawutékwa. Jisas Krais gunéké néma mawulé yandékwa pulak, wa wuné gunéké néma mawulé yawutékwa. Yawutéka Got wa vésékndékwa. Wawutékwa kundiké wandékwa, “Yi. Wan wanana wa.” Naandékwa.

⁹Gorét waatakuwutékwa, guné nak du dakwaké néma mawulé yate apa yate wunga yapékaté-ngunénngé. Guné Gotna jémbaa kurkasale yatéte, yandarén yéku musé yandarén kapérandi muséké waak vékusékngunu wani yéku mawulé némaan yandénngé, wa Gorét waatakuwutékwa.

¹⁰Guné wunga yamunaae, wa yéku musé male yakanganéngwa. Yangunu Jisas Krais waambule yaanda sapak, dé néma kot vékukwa néma du rate gunat katik waaruké dé. Yate gunat wakandékwa, “Guné yéku du dakwa wa. Kapérandi musé yamba yangunéngwe wa.” Naakandékwa.

¹¹Dat waatakuwutékwa. Jisas Krais gunat mayé apa kwayéndu guné yéku mawulé kéraate yéku musé male yakanganéngwa. Yangunu nak du dakwa gunat véte Gotna yé kavérékte wakandakwa, “Got akwi néman duwat wa taalékérandén. Dé nakurak apamama yakwa du wa.” Naakandakwa.

Pol kalapusmba randéka Krais Jisaské kundi vékundarén

¹²Guné Krais Jisasna Jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka nyangengu, guné ani muséké vékusékngunénngé mawulé yawutékwa.

Wunat kalapusmba kusolandaka wani kapérandi musé Krais Jisasna jémbaat yamba taakatépéndékwe wa. Wani kapérandi musé wunéché yaandéka némaamba du dakwa de Krais Jisasna kundi vékundakwa.

¹³ Bulaa Romna néma duké waariyakwa dunyansé, du ras waak, Kraiské wa vékundakwa. Wuné Kraisna du téwutéka déku maama de wunat kalapusmba taakandarénngé wa vékusékndakwa. ¹⁴ Némaamba du dakwa Krais Jisasna jémbaabma yaalan apu kalapusmba kwaawutékwannngé vékulakandaka deku mawulé apa ye wa tékéskwa. Téndéka wup yandakwa mawulé yaasékatake apa ye Gotna jémbaa yate déku kundi kwayéndakwa.

¹⁵⁻¹⁷ Wa vékusékwutén. Du ras wunat kapére mawulé yate wuna jémbaa yaavan kurké wate, paapu yate, wa Krais Jisaské kundi kwayéndakwa. Deku yé kavérékngé wate wa yandakwa. Yate wuné kalapusmba kwaate rakarka yate kapére mawulé vékuténnngé mawulé yandakwa. Yate du ras paapu yate wa Krais Jisaské kundi kwayéndakwa. De ras yéku mawulé vékute wa Krais Jisaské yéku kundi kwayéndakwa. De wunéché mawulé tawulé yate yéku mawulé vékute wa Krais Jisaské wandakwa. Wunga vékuténn wa. Wunéché mawulé yakwa du anga wa vékusékndakwa. Got wandéka wa wuné kalapusmba kwaawutékw, nak du dakwat Jisas Kraiské wuné kundi kwayémuké. ¹⁸ Akwi du Krais Jisaské wa kundi kwayéndakwa. Wan yé kun wa. Yéku yapaté yate daré Krais Jisaské kundi kwayéto kapuk paapu yate daré déké kundi kwayéto? Yéngä yakét. Krais Jisaské kundi kwayéndakwanngé wuna mawulé yarékwa. Mawulé tawulé yapéka-kawutékw.

Pol kulé téte Kraisna jémbaa yatépéka-kandékwa

¹⁹ Anga wa vékusékwutékw. Guné wunéché Gorét waataku-ngunéngwa. Jisas Krais déku Yaamambi wunat tiyaandéka wunat yéku yandékwa. Ye kukmba kalapus yaasékatake kaapat yaalakawutékw. Wunga vékusékte wuné mawulé yasékéyak-wutékw.

²⁰ Wuné anga mawulé yawutékw. Wuné yawutékw muséché katik wup nékéti yaké wuté. Wuné wup nékéti yakapuk yate apa yate Jisas Kraiské kundi bulkawutékw, talimba apa ye yawutén pulak. Wunga yawutu nak du dakwa wunat véte wa Kraisna yé kavérék-ngandakwa. Wuné kulé téte Kraisna jémbaa yatéwutu wa de déku yé kavérék-ngandakwa. Wuné Kraisna jémbaa yawutu de déké kalik yate wuné viyaandaru kiyaawutu déku yé kavérék-ngandakwa. ²¹ Wuné kiyaakapuk kulé yaréwutan wa Kraisna jémbaa yatépéka-kawutékw. Yéku wa. Wuné kiyaawutan, wa Kraisale yarépéka-kawutékw. Wan néma musé wa. ²² Wuné ani képmaamba kulé téte Jisas Kraiské yéku jémbaa male yakawutékw. Yéngä pulak yaké wuté? Bari kiyaaké wuté mawulé yo kapuk ani képmaamba yatépékaké wuté mawulé yo? Yéngä véké? ²³ Wanngé

vékusék-ngapuk yate wa wani muséké vétikmawulé vékuwutékwa. Wuné kiyaae Kraisale Gotna gaayém̄ba rapékamuké wa mawulé yawutékwa. Yé kun wa.²⁴ Wuné ani képmaamba yatéte gunéké vékulakate gunat yé kun yamuké wa mawulé yawutékwa. Wan waak yé kun wa.

²⁵ Wuné wani muséké vékulake wa vékusékwutékwa. Wuné ani képmaamba gunale tékawutékwa. Gunale yatéte gunat yé kun yakawutékwa, guna mawulémba apa yate Kraiské apapu yé kun mba vékula-kangunénngé. Déké yé kun mba vékulakate déku kundiké, “Yi, wan wanana wa,” naate wa déké mawulé tawulé yakangunéngwa. ²⁶ Wuné nakapuk gunéké yaawutu, Krais Jisas wunat yé kun yakwate yandékwangé wakangunéngwa. Wate mawulé tawulé yate déku yé kavérék-ngangunéngwa.

Filipaisé Polale Kraisna jémbaa yate apa ma yandarék

²⁷ Nana maama wandaru wuné gunéké yaae gunale yaréké wuté, kapuk apakmba yaréké wuté? Yénga yakét. Wunat yandakwa muséké guné vékulakambakate. Ani muséké ma vékulaka. Guné Kraisna kundi yé kun mba vékute wandékwa pulak ma yangunék. Wunga yangunu wuné gunéké ani kundi vékuké mawulé yawutékwa. Guné akwi Jisas Kraiské yé kun mba vékute guna mawulémba apa yate nakurakmawulé yate nakurak kundi bulte nak du dakwat Jisas Kraiské wa kundi kwayéngunéngwa. ²⁸ Guné guna maamaké wup yaké yambak. Yate guna mawulémba apa yangunu de véte vékusék-ngandakwa. De lambiyak-ngandakwa. Katik tépékaaké daré. Guné kulémawulé kéraae yatépéka-kangunéngwa. De wunga vékusék-ndaru, guné Gorké vékusék-ngangunéngwa. Dékét dé wandu wa dale yé kun mba rasékéyak-ngangunéngwa.

²⁹ Got mayé apa wa kwayéndén gunat, Kraisna jémbaa yangunénngé. Kraisna jémbaa yate déké yé kun mba vékulakate déku kundiké wangunéngwa, “Yi. Wan wanana wa.” Naangunéngwa. Kraisna jémbaa yate, wa déké kaangél kutngunéngwa. ³⁰ Wunga yate wa guné wunale déku jémbaa yé kun mba wa yangunéngwa. Déku jémbaa yate wa waariyakwa dunyansé pulak nané ma apa yakwak. Talimba du dakwat Krais Jisaské kundi kwayéwutéka du ras wunat yaavan kurké yandaka wa véngunén. Bulaa nak du dakwat Krais Jisaské a kundi bulwutékwangé wunat yaavan kurké yandaka wa vékungunén. Guné nanale sékét Krais Jisaské kundi bulnanga nanat yaavan kurké yandakwa. Yandaru nané akwi waariyakwa dunyan pulak, nané ma apa yakwak. Katik wup yaké nané kaangélké.

Aanyé waayékale ma nakurakmawulé yate det yé kun yakwak

2 ¹ Guné Filipai du dakwa Krais Jisasna jémbaamba yaalan apu, guna mawulé dé apa ye to kapuk? Krais gunéké néma mawulé yandéka

guné nak du dakwaké mawulé guné yo kapuk? Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae randéka guna du dakwale nakurakmawulé yate yakélak guné yaro kapuk? Guné deké mawulé yate deké guné mawulé sémbéraa yo kapuk? Yi, deké wani yéku yapaté akwi yangunéngwa. Wa vékusékwutékwa. ² Vékusékte wa gunat wawutékwa. Guné akwi nakurakmawulé male yate nakurak kundi male bulte nakurak jémbaat male ma yangunék. Guné akwi guna du dakwaké néma mawulé yate nakurak kém pulak ma téngunék. Wunga yangunu wuné gunéké mawulé tawulé yasékéyak-ngawutékwa. ³ Guné guna sépéché male vékumbakate. Guna yé kavérékngé yambak. Guné nak du dakwaké vékute mawulé yate deku yé ma kavérékngunék. ⁴ Guné mawulé yangunéngwa jémbaaké male vékulakaké yambak. Nak du dakwa mawulé yakwa jémbaaké waak ma vékulakangunék. Vékulakate dele ma jémbaa yangunék.

Krais déku yé yamba kavérékndékwe wa. Got wa kavérékén déku yé

⁵ Guné Krais Jisasale nakurakmawulé yate ma yaréngunék. ⁶ Talimba dé Got pulak wa randén. Rate dé Got pulak ramuké yamba vékulakandékwe wa. ⁷ Yate dé néman duna yapaté yaasékandén. Dé déku gaayé yaasékatake jémbaa yakwa baka du pulak wa yaréndén. Ani képmaat gaayandéka ani képmaamba yarékwa taakwa nak wa dé kéraalén. Kéraaléka wa ani képmaana du téndén, nané pulak.

⁸ Ani képmaana du yatéte déku yé yamba kavérékndékwe wa. Yate baka du téte dé Gotna kundi vékuténdén. Vékwé yi naandéka wa du ras dé viyaandarén. Takwemimba dat baangndaka kiyaandén, talimba kapérandi musé yan duwat takwemimba baangndaka kiyaandarén pulak.

⁹ Krais Jisas wunga ye kiyaandénngé wa Got déku yé kavérékéte wandéka wa dé néman du wa randékwa. Got wandéka dé akwi néman duwat taalékére akwi du dakwa, musé aséké waak wa néman du randékwa. ¹⁰ Gotna gaayémba rakwa du dakwa, ani képmaamba tékwa du dakwa, andala atnda tékwa képmaamba tékwa du dakwa, akwi du dakwa Jisasna yé kavérékngé, wa déké kwaati séte waandé daakandakwa. ¹¹ Daate anga wakandakwa, “Jisas wa nana Néman Du wa.” Wunga wate nana aapa Gotna yé kavérék-ngandakwa.

Nané vérékngwa yaa pulak yatéte yaambu ma wakwasnyékwak

¹² Néma mawulé yawutékwa du dakwa, talimba gunale yaréwutéka wuna kundi vékungunén. Bulaa apakmba yaréwutékwa. Guné bulaa waak wuna kundi vékungunénngé néma mawulé yawutékwa. Ma véku. Guné Gorké wup yate kurkale ma vékula-laakate Got mawulé yandékwa pulak ma yangunék. Yate wa déké yénangwa yaambumba wa yékangunéngwa. ¹³ Got gunémba rate wa jémbaa yandékwa, guné dé mawulé yandékwa pulak yaké mawulé yangunénngé. Yandékwannngé

vékute, guné akwi déku kundi vékute mawulé yandékwa pulak ma yangunu.

¹⁴ Guné ma véku. Guné kapére mawulé vékute rakarka kundi bulké yambak. Guné kundit waaru waariyaké yambak. ¹⁵⁻¹⁶ Guné wunga yakapuk baka yakélak yare, wa kapérandi musé yakapuk yate yé kunmba yarékangunéngwa. Yaréte yéku mawulé vékute Gotna nyambalé yaréte yéku yéku musé male yakangunéngwa. Yate ani képmaamba yatéte kapére mawulé vékute kapéremusé yakwa du dakwale, guné yatéte yaa vérékte kaalékwa pulak wa yatékangunéngwa. Yaa vérékte ganngumba kaaléte yéku yaambu wakwasnyéndékwa pulak, guné det Krais Jisaské kundi bulte déké yékwate yandakwa yaambu wa det wakwasnyé-kangunéngwa. Guné wunga yangunu, Jisas Krais néma kot vékute néma du randa sapak wuné mawulé tawulé yakawutékwa. Wani sapak wuné gunat ve anga vékusék-ngawutékwa. Wuné Jisas Kraiské néma jémbaa yawutéka guné némaamba du dakwa déku jémbaa yangunénngé dé wunat wakandékwa, “Méné yéku jémbaa wa yaménén wunéké.” Dé wunga wamuké vékute mawulé tawulé yakawutékwa.

¹⁷ Guné, wuné waak Gorké néma mawulé wa yanangwa. Guné Jisas Kraiské yé kunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate, wa guna mawulé Gorét wa kwayéngunéngwa. Talimba kwaami tuwe Gorké kwayéndarén pulak wa guna mawulé dat kwayéngunéngwa. Kwayéte yéku jémbaa wa yangunéngwa, déké. Wuné waak dat wuna mawulé kwayéte déké yéku jémbaa wa yawutékwa. Yate wuné gunat yé kun yaké kiyaamunaae, wuné mawulé tawulé yakawutékwa.

¹⁸ Yawutékwa pulak, guné waak ma mawulé tawulé yangunu. Wunale mawulé tawulé yasékéyak-ngangunéngwa.

Pol wandu Timoti Filipait yékandékwa

¹⁹ Nana Néman Du Jisas Timoti gunéké yéndénngé mawulé yandu, yaré yaré naae wawutu Timoti gunéké yékandékwa. Dé ye guné vétake nakapuk waambule yaae gunéké wunat wandu wuna mawulé yé kun yamuké, wa wuné dat wawutu yékandékwa. ²⁰ Timoti wunale sékét gunéké mawulé yate gunat yé kun yaké vékulakandékwa. Nak du dé yakwa pulak yamba yandakwe wa.

²¹ Akwi nak du dakwa deku jémbaaké male kurkale vésék naate, Jisas Kraisna jémbaaké yamba kurkale vésék naandakwe wa. ²² Timoti de yakwa pulak yamba yandékwe wa. Déku yapaté wa vékusékngunéngwa. Dé yéku jémbaa yakwa du wa. Aané Kraisna yéku kundi kwayéte dé wunat yé kun yandén, nyaan déku aapat yé kun yandékwa pulak. ²³ Wunat yaké yandakwa muséké véséktake wa dé wawutu gunéké yékandékwa. Wunga vékulakawutékwa. ²⁴ Nana Néman Du Jisas wuné gunéké yémuké mawulé yandu, wa wuné gunéké bari yékawutékwa. Wunga vékulakawutékwa.

Epafroditus yékandékwa Filipait

²⁵ Wuné Epafroditusét wa wawutén dé bari gunéké waambule yémuké. Yékunmba wa wunga wawutén. Talimba dat wangunénga wunéké yaae guna yémба jémbaa yandén. Dé wunat yékun yandén. Yate Jisas Kraisna jémbaamba yaale wuna waayéka pulak yaréte wunale jémbaa yandén. Waariyakwa dunyan apa yandakwa pulak, wa dé wani jémbaaké apa yandén. Bulaa wa wawutén, dé gunéké waambule yémuké. ²⁶ Dé nakapuk guné véké mawulé yandékwa. Baat yandéka guné vékwannngé wa kapére mawulé vékundékwa. ²⁷ Talimba dat baat yandéka kiyaakate yandén. Yi wan wanana wa. Yandéka Got déké mawulé sémbérraa yate wandéka wa dé nakapuk yékun yandén. Got déké male yamba mawulé sémbérraa yandékwe wa. Wunéké waak sémbérraa yandén. Wuné Epafrodituské, “Némaamba ka géraawuta,” naae kalik yate, wa wunéké waak mawulé sémbérraa yandén. Yate wandéka wa dé nakapuk yékun yandén.

²⁸ Wunga yandéka Epafroditus nakapuk gunéké yémuké mawulé yawutékwa, guné dat ve nakapuk mawulé tawulé yangunénngé. Guné mawulé tawulé yangunu wuné waak gunéké vékulakate mawulé tawulé yakawutékwa. ²⁹⁻³⁰ Dé gunéké yéndu guné déké ma mawulé yangunu, Néman Du Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwaké mawulé yangunéngwa pulak. Déku yé ma kavérékngunu. Dé Jisas Kraisna jémbaa yate kiyaakate wa yandén. Guné wunale yarékapuk yangunénga dé wa guna taalé kéraae wunat yékun yate kiyaakate yandén. Wunga yandénngé vékute, déku yé ma kavérék-ngunu. Dé yan pulak yakwa duna yé waak ma kavérékngunu.

Kraisné yékunmba vékulakate Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa tékanangwa

3 ¹ Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, wuna kundi wasékéyakngé yate, gunat anga wawutékwa. Guné nana Néman Duké ma mawulé tawulé yangunu. Ani kundi gunéké viyaatakamuké yamba saalakuwutékwe wa. Guné ani kundi apapu vékungunénngé mawulé yawutékwa. Yate wuné gunat nakapuk wawutékwa, guné kurkale vékute yékunmba yaténgunénngé.

² Guné ma jéraawu yangunu kapérandi musé yakwa duké. De wandakwa, “Guné Gotna nyambalé yaréké mawulé ye guna sépé ma sékungunék.” Wunga wandaka deké wa wawutékwa: Wani du waaléwasa musé yaavan kurkwa pulak, wunga wa guna mawulé yaavan kurkate yandakwa. ³ Yate wani kundi wate paapu yandakwanngé wa wawutékwa. Gotna Yaamambi nana mawulémba téndéka wa Got nanat yékun yandékwa. Yandéka nané Gotna yé yékunmba kavérékte, Krais Jisas nanéké kiyaandénngé vékulakate, déké mawulé yanangwa. Yate Gotna

nyambalé yarékanangwa. Sépé sékukate yandakwanngé katik vékuké nané.

⁴ Du ras anga wamunaandaru, “Nané nana sépé sékwe apakundi nak waak vékunanu Got nanat kulé mawulé tiyaandu nané dale yékunmba rapéka-kanangwa.” Wunga waké yandakwanngé, wuné gunat a wawutékwa. Du ras apakundi vékute wandékwa pulak yandaka det taalékére yasande yékunmbaa-sékéyak wuné wa vékute wandékwa pulak yawutén. ⁵ Wuna aasa wuné kéraaléka nyaa taambak kaayék kupuk (8) yéndéka nana apakundi vékute wuna sépé sekundarén. Israel wan wuna gwaal waarranga maandéka bakamu wa. Wuné Benjaminna kémaba wa téwutékwa. Wuna aasa aapa Hibru du taakwa témbéréka wuné waak Hibru du wa téwutékwa. Wuné Farisi du deku jémbaamba wulaae Judana apakundi akwi kurkale vékusékwutékwa wa. ⁶ Wuné Moses wan apakundi kurkale vékuséke wuna mawulémba apa yate, wa Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat yaavan kuruwutén. Wuné Judana akwi apakundi kurkale vékusékwuréte wandékwa pulak yawutén. Makalkéri apakundit nak yamba kuk kwayéwutékwa wa.

⁷ Talimba wani yapatéké wawutén: Wan néma musé wa. Bulaa wani yapatéké wawutékwa: Wan makalkéri musé wa. Wunga wate wani muké yamba vékuwutékwa wa. Bulaa Krais Jisaské male vékuwutékwa.

⁸⁻⁹ Talimba késépéri muséké wawutén: Wan néma musé wa. Bulaa wani musé aséké akwi wawutékwa, wa makalkéri musé wa. Sémbayémba yaasnyéndakwa musé wa. Wunga wate nakurak male muséké wawutékwa: Ani musé wan néma musé wa. Akwi nak musat wa taalékérandén. Wunga wawutékwa musé wan wuna Néman Du Krais Jisaské yékunmba vékulakate dale nakurakmawulé yawutékwa yapaté wa. Déké yékunmba vékulakate wani nak musé akwi wa kuk kwayéwutén. Dé wunale randu wuné dale nakurakmawulé yate yaréché mawulé yate wa nak musat akwi wa kuk kwayéwutén. Bulaa du dakwa wunat vésékte wuna yé kavéréknadarénngé yamba vékulakawutékwa wa. Gorké vékulakawutékwa. Dé wunat wakandékwa, “Méné Krais Jisaské yékunmba vékuménéngwa. Méné yéku du wa.” Got wunga wandénngé wa mawulé yawutékwa.

¹⁰⁻¹¹ Wani muséké male néma mawulé yawutékwa. Wuné Krais Jisas yatan pulak yatéte, Krais Jisasét kurkale véséknagawutékwa. Dat vésékte Gotna mayé apaké vékusék-ngawutékwa. Got apa tapa yate wandéka wa Krais Jisas taamale waarpndén. Wani mayé apaké vékusék-ngawutékwa. Wuné Krais Jisasale nakurakmawulé yate dé kurén kaangél wuné waak kurké mawulé yawutékwa. Dé kiyaaké yate yéku mawulé vékundén pulak, wuné waak akwi nyaa yéku mawulé vékukawutékwa. Kukmba Got wunat waak wandu nakapuk taamale waarape dale rapéka-kawutékwa. Wunga mawulé yawutékwa.

Pol pétékwa du pulak apa yatépékandékwa

¹² Wuné anga yamba wawutékwe wa: Wuné bulaa Krais Jisas ran pulak a rawutékwa. Wuné yéku mawulé kéraasékýake yéku musé male yawutékwa. Kapérandi musé yamba yawutékwe wa. Wunga yamba wawutékwe wa. Wuné anga wawutékwa: Wuné yéku mawulé vékute yéku yéku musé male ye Krais Jisasna du yé kun ramuké wate néma jémbaa a yapéka-téwutékwa. Krais Jisas wunat yé kun yandéka wuné déku du yé kun raké wuné néma jémbaa yapéka-téwutékwa. ¹³ Krais Jisasna jémbaamba wunale yaalan du dakwa, gunat wawutékwa. Bulaa wayéka wuné yéku mawulé vékute kurkale yamba rawutékwe wa. Wuné talimba yawutén muséké kuk kwayétake bulaa kukmba yaaké yakwa muséké vékulakawutékwa. Yate néma jémbaa a yapéka-téwutékwa.

¹⁴ Musé kéraaké pétékwa duké ma vékulaka. Apa ye pétékwa du wa pétékwa nak duwat taalékére, yéku musé kéraaké, wa pétendakwa. Pétékwa du yéku musé kéraamuké apa yandakwa pulak, wa wuné ani képmaamba téte apa yawutékwa. Kéraaké yawutékwa yéku musé wan anga wa: Krais Jisas nanéké kiyaandénngé, wa Got wandu wuné waare dale yé kunmba rapéka-kawutékwa apapu.

¹⁵ Nané Krais Jisaské kurkasale vékusékngwa du dakwa, nané wunga wani mawulé ma yawkak. Guné ras nak pulak mawulé yangunu wa Got gunat yakwasnyékandékwa, wani muséké. ¹⁶ Nané déku jémbaaké vékusékte wani jémbaat male ma kurkale yawkak.

¹⁷ Guné Krais Jisasna jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka nyangengu, guné akwi wuné yatékwa pulak ma yaténgunu. Nané Krais Jisaské yé kunmba vékulakakwa du gunat yéku yapaté wa wakwasnyénangwa. Guné nanat véte yéku mawulé vékute, wa yaténangwa pulak ma yaténguné.

¹⁸ Gunat talimba apapu wa wawutén. Wawutén pulak, bulaa nakapuk wawutékwa. Mawulé sémbéraa yawutéka wuna ménimba méniyangu vaakundéka a wawutékwa. Némaamba du dakwa wa talimba Krais Jisasna jémbaamba yaale bulaa nakapuk de déku maama wa téndakwa. Yéku mawulé yamba vékundakwe wa. Wunga yate Krais deké takwemimba kiyaandénngé yamba yé kunmba vékulakandakwe. Yate wa Kraisna kundi kuk kwayéndakwa. ¹⁹ Gorké mawulé yakapuk yate de kapére mawulé vékute deku sépéché male vékulakandakwa. Yate wa kapéremusé yandakwa. Nak du wani musé yamunaandaru, wa nékéti yakandakwa. De wunga yatéte wa nékéti némbat yandakwa muséké wa dusék takwasék yaténdakwa. Yate ani képmaana muséké male vékundakwa. Wunga yakwa du dakwa wa de kapérandi gaayét yékandakwa. Gorale katik rapékaké daré.

²⁰ Nané, nané Gotna gaayét yékanangwa. Nané Gorale yé kunmba rapékakanangwa, apapu apapu. Nana Néman Du Jisas Krais Gotna gaayé

taakatake nakapuk gaaye nané kéraaké yandékwangé a kaavérénangwa.
21 Dé gaaye apamama yandu nana kapérandi sépé yé kun yasékéyakngé yakwa, dékét déku yé ku sépé pulak. Jisas Krais wunga apamama yakandékwa. Déku mayé apa wa akwi duna mayé apat taalékérasandan. Nana sépé wunga yawurétake du dakwa, akwi musé aséké waak, dé néman du wa rakandékwa.

Nané ma nakurakmawulé yate yéku mawulé kéraae kurkale yatékwak

4 ¹ Krais Jisasna jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka nyangengu, wani kundiké vékute gunat wawutékwa. Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné nana Néman Du Krais Jisaské apapu yé kun mba vékulakate guna mawulé mba ma apa yangunék. Guné wuna kundi vékwe Krais Jisasna jémbaamba yaalangunénga wuné gunéké vékute mawulé tawulé yawutékwa.

² Béné Yuodia ambét Sintike, bénat wawutékwa. Béné kundi giye nakurakmawulé yate ma kurkale yarémbénu. Béné Néman Du Krais Jisasna jémbaamba yaale Gotna kém ba wa témbénéngwa. Waaruké yambak.

³ Méné wunale sékét Krais Jisasna jémbaa yakwa du, ménat a wawutékwa. Méné wani taakwa vétikét ma yé kun yaménu, bét kundi giye nakurakmawulé ye kurkale rambérénngé. Bét waak wunale jémbaa wa yambérén, nak du dakwa Kraisna kundi vékumuké. Aané Klemenale, wani taakwa vétik, wunale jémbaa yakwa nak du dakwa waak, de akwi wa jémbaa yandarén, nak du dakwa Kraisna kundi vékumuké. Deku yé Got kure rakwa nyéngama wa kwaakwa. De apapu dale yé kun mba rapéka-kandakwa.

⁴ Apapu Néman Duké ma mawulé tawulé yangunu. Gunat nakapuk waambule wawutékwa. Déké ma mawulé tawulé yangunu. ⁵ Nana Néman Du Jisas a yaakandékwa. Yaaké yandékwangé vékute, guné akwi du dakwaké ma mawulé ya. Det waaruké yambak. Det ma yakélak kureré. ⁶ Guné késmu nakmuké vékula-laakaké yambak. Guné musé raské yapatite Gorale kundi bulte, dat “Yé kun” wate, dat ma waatakungunék, wani muséké.

⁷ Got nanat yéku mawulé tiyaandékwa. Tiyaandékwa mawulé nané képmáana du dakwa yamba vékuséknangwe wa. Tiyaandékwa mawulé kéraae nané wup yakapuk yate yé kun mba yaté nangwa. Guné Gorké mawulé yate dat waatakute, guné Krais Jisasale nakurakmawulé yate yaténgunu, Got wani yéku mawulé gunat kwayékandékwa. Guna mawulé yé kun téndu guné wup yakapuk yate yé kun mba male yaréngunénngé wa Got wani yéku mawulé kwayékandékwa.

⁸ Krais Jisasna jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka nyangengu, wuna kundi wasékéyakngé yate gunat wawutékwa. Yéku kundi, yéku

yapaté, yéku jémbaaké waak, ma vékulakangunék. Yéku musé, yéku mawulé, nak du dakwa yakwa yéku muséké waak, ma vékulakangunék. Gotna yé kavérék-ngunéngwa yapaté, akwi nak yéku yapatéké waak ma vékulakangunék. ⁹Gotna jémbaaké gunat yakwasnyétake déku kundi waak bulwutéka wa vékungunén. Déku jémbaa yawutéka wa véngunén. Vékute véngunén pulak, guné waak wunga ma yangunék. Wunga yangunu, nanat yéku mawulé tiyaakwa du Got wa gunale tékandékwa.

Pol mawulé yandén Filipaisé dat kwayéndarén muséké

¹⁰Guné wunéké mawulé yate wunat nakapuk yé kun yangunéngwa wuné nana Néman Du Jisas Kraiské mawulé tawulé yate déku yé kavérék-wutékwa. Anga wa vékusék-wutékwa. Talimba guné wunéké mawulé yate, wunat yé kun yamban yaambuké wa yapatingunén. ¹¹Wuné muséké yapatite ani kundi yamba wawutékwe wa. Wuné anga vékusékwutékwa. Némaamba musé kureréwutékwa sapak wuna mawulé yé kun téndékwa. Ayélapkéri musé kureréwutékwa sapak waak wuna mawulé yé kun téndékwa.

¹²Wuna mawulé yé kun tépékaamuké wa vékusék-wutékwa. Késépéri gaayémba yaréwutéka mawulé yé kun téndékwa. Naknya musé asé kapuk yaréte, naknya musé kure yaréwutéka mawulé yé kun téndékwa. Kakému rékaamba tékwa sékét, kaandéké kiyaawutékwa sékét waak, wuna mawulé yé kun téndékwa. Yéwaa némaamba rakwa sékét, yéwaa ayélapkéri rakwa sékét waak, wuna mawulé yé kun téndékwa.

¹³Krais Jisas wunat mayé apa tiyaate wa wunat yé kun yandékwa. Yandékwannngé, mawulé yandékwa pulak yakawutékwa. ¹⁴Dé wunat yé kun yandékwa. Guné waak wunat yé kun yangunén. Wan yé kun wa.

¹⁵Guné Filipaimba tékwa du dakwa, gunékét guna kapmang anga wa vékusék-ngunéngwa. Talimba wuné Krais Jisasna yéku kundi taale gunat watake guna gaayé Masedonia taakatake yéwutén sapak, wa guné Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, guné male wa wunat yé kun yangunén. Yate wa yéwaa, musé asé waak tiyaanganén. Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwa, guné yan pulak, de wunat yéwaa, musé asé ras yamba tiyaandakwe wa. ¹⁶Wuné Tesalonaikamba yaréte yéwaa, muséké yapatiwutén sapak waak guné wa wunat yé kun yate yéwaa apu vétik wunéké kwayésatengunéngä kéraawutén. ¹⁷Wunat yéwaa tiyaanganén yapaté wan yé kun wa. Tiyaanganén yéwaaké Got vékulakate wani yéku yapatéké gunat kurkasale kwayékatate ras waak wanale kwayékandékwa.

¹⁸Guné musé asé yéwaa kéraae jaawungunéngä Epafroditus kure yaandéka a kéraawutén. Kéraae wa bulaa musé nakngé yamba yapatiwutékwe wa. Guné wunat yé kun yangunéngä Got mawulé yandékwa gunéké. Got déké kwaami viyaae tuwe kwayéndaka yéku

yaama yakwa muséké mawulé yandékwa pulak, wunat tiyaangunén muséké waak mawulé yandékwa. Guné wunat wa yékun yangunén.
19 Wuna Néman Du Got gunat késépéri yéku musé kwayékandékwa. Guné Krais Jisasale nakurakmawulé yate yaréngunu, Got akwi yéku yéku musé kure rate, yapati-ngunéngwa akwi yéku musé wa kwayékandékwa gunat.
20 Nané nana aapa Gotna yé apapu ma kavérékngwak. Yi. Wan wanana wa.

Pol déku kundi a wasékéyakndékwa

21-22 Krais Jisasna jémabaamba yaale déku kundi yékunmba vékukwa du dakwaké wa mawulé yawutékwa. Krais Jisasna jémabaamba yaale wunale tékwa du dakwa de waak gunéké mawulé yandakwa. Romna néma duna gaamba jémbaa yarékwa du dakwa ras Gorké yékunmba vékulakate de waak gunéké mawulé yandakwa. Yate wandaka a gunat wawutékwa.

23 Néman Du Jisas Krais gunéké mawulé sémbéraa yate gunat yékun yandénngé wa dat waatakuwutékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.